

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดตนเองเกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาลรื่องขวาง จังหวัดแพร่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นผู้ที่ เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาลรื่องขวาง จังหวัดแพร่ ใน พ.ศ. 2548 จำนวน 842 ราย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในระหว่างเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ 2550 ที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลรื่องขวาง จังหวัดแพร่ และที่คลินิกเบาหวานในศูนย์สุขภาพชุมชนทั้ง 7 แห่ง คือ จากศูนย์สุขภาพชุมชนรื่องเข็ม ศูนย์สุขภาพชุมชนรื่องขวาง ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ียงเปี้ยว ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ียงตาล ศูนย์สุขภาพชุมชนไผ่โทน ศูนย์สุขภาพชุมชนน้ำเลา และจากศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านเวียง โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ดังนี้

คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
2. เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นเบาหวานอย่างน้อย 2 ปี และได้รับการรักษาด้วยการรับประทานยาลดระดับน้ำตาล
3. สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้
4. การได้ยินปกติ
5. ไม่มีปัญหาเรื่องการมองเห็น
6. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษานี้

ขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการประมาณกลุ่มตัวอย่างจากร้อยละ 25 ของประชากร (ยูวดี ฤาชา และคณะ, 2540) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 211 ราย จากนั้นกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ตามสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณสัดส่วน ดังนี้

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทั้งหมด} \times \text{จำนวนผู้ที่เป็นเบาหวานทั้งหมดที่มารับบริการในแต่ละแห่ง}}{\text{จำนวนผู้ที่เป็นเบาหวานทั้งหมด}}$$

$$= \frac{211 \times \text{จำนวนผู้ที่เป็นเบาหวานทั้งหมดที่มารับบริการในแต่ละแห่ง}}{842}$$

ได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละคลินิกของแต่ละศูนย์สุขภาพชุมชน ดังนี้ คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลร่งกวางจำนวน 38 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนร่งเจ้มจำนวน 28 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนร่งกวางจำนวน 54 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนไผ่โพนจำนวน 11 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางตาลจำนวน 21 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางเปี้ยวจำนวน 21 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนน้ำเลาจำนวน 19 ราย คลินิกเบาหวานศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านเวียงจำนวน 19 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ การจ่ายค่ารักษา ญาติสายตรงที่เป็นเบาหวาน ระยะเวลาที่เป็นเบาหวาน โรคอื่นที่เป็นร่วมกับโรคเบาหวาน การรักษาที่ได้รับในปัจจุบันและระดับน้ำตาลในเลือดจำนวน 3 ครั้ง โดยนับย้อนหลังจากครั้งล่าสุด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความมีอิสระในการกำหนดตนเองของผู้ที่เป็นเบาหวาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแบบสอบถามการกำหนดตนเองของผู้ที่เป็นเบาหวาน (Treatment Self-Regulation of Persons with Diabetes Questionnaire) ที่ นิตยา แก้วสอน (2548) ดัดแปลงจากแบบสอบถามการกำกับการรักษาด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน (the Treatment Self-Regulation Questionnaire for Diabetes) ของ วิลเลียม, ฟรีดแมน, และคณะ (Williams, Freedman, et al., 1998) ซึ่งแบบสอบถามนี้มีข้อคำถาม

เกี่ยวกับความมีอิสระในการกำหนดตนเอง (autonomous regulation) ในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด ดังนี้

ข้อคำถามเกี่ยวกับความมีอิสระในการกำหนดตนเอง มีจำนวน 11 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมอาหาร มีข้อคำถาม 4 ข้อ ด้านการออกกำลังกายจำนวน 4 ข้อ และด้านการใช้ยาเบาหวานจำนวน 3 ข้อ แต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วย (1 คะแนน) ถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เกณฑ์การให้คะแนนความมีอิสระในการกำหนดตนเอง ในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด ดังนี้

ไม่เห็นด้วย	1 คะแนน	หมายถึง	เมื่อข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบเลย
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน	หมายถึง	เมื่อข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นบางส่วน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน	หมายถึง	เมื่อข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบปานกลาง
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน	หมายถึง	เมื่อข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมาก
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	หมายถึง	เมื่อข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

คะแนนที่ควรจะเป็นอยู่ระหว่าง 11-55 คะแนน การแปลผลคะแนนความมีอิสระในการกำหนดตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือด โดยวิธีการหาอันตรายภาคชั้น แปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (นิตยา แก้วสอน, 2548) ดังนี้

40.51-55 คะแนน	หมายถึง	มีอิสระในการกำหนดตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับสูง
26.51-40.50 คะแนน	หมายถึง	มีอิสระในการกำหนดตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับปานกลาง
11-26.50 คะแนน	หมายถึง	มีอิสระในการกำหนดตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับต่ำ

การแปลผลคะแนนความมีอิสระในการกำกับตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานรายด้าน ดังนี้

ด้านการควบคุมอาหาร คะแนนที่ควรจะเป็นอยู่ในระหว่าง 4-20 คะแนน โดยวิธีการหาอันตรายค่าขึ้น แปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (นิตยา แก้วสอน, 2548) ดังนี้

15.51-20 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการควบคุมอาหาร
อยู่ในระดับสูง

9.51-15.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการควบคุมอาหาร
อยู่ในระดับปานกลาง

4-9.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการควบคุมอาหาร
อยู่ในระดับต่ำ

ด้านการออกกำลังกาย คะแนนที่ควรจะเป็นอยู่ในระหว่าง 4-20 คะแนน โดยวิธีการหาอันตรายค่าขึ้น แปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (นิตยา แก้วสอน, 2548) ดังนี้

15.51-20 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการ
ออกกำลังกายอยู่ในระดับสูง

9.51-15.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการ
ออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง

4-9.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการ
ออกกำลังกายอยู่ในระดับต่ำ

ด้านการใช้ยาเบาหวาน คะแนนที่ควรจะเป็นอยู่ในระหว่าง 3-15 คะแนน โดยวิธีการหาอันตรายค่าขึ้น แปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ (นิตยา แก้วสอน, 2548) ดังนี้

11.51-15 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการใช้ยาเบาหวาน
อยู่ในระดับสูง

7.51-11.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการใช้ยาเบาหวาน
อยู่ในระดับปานกลาง

3-7.50 คะแนน หมายถึง มีอิสระในการกำหนดตนเองด้านการใช้ยาเบาหวาน
อยู่ในระดับต่ำ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

แบบสอบถามความมีอิสระในการกำหนดตนเองของผู้ที่เป็นเบาหวานในการศึกษาของ นิตยา แก้วสอน (2548) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหามาแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึง ไม่ได้ทำการตรวจสอบอีก

การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

แบบสอบถามความมีอิสระในการกำหนดตนเองของผู้ที่เป็นเบาหวาน ผู้ศึกษานำไป ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับผู้ที่เป็นเบาหวานที่มีคุณสมบัติ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย ที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสอง จังหวัดแพร่ แล้วนำมาหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคโดยรวมเท่ากับ .86 และรายด้าน ด้านการควบคุมอาหาร การออกกำลังกายและการใช้ยา เบาหวาน เท่ากับ .80 .83 และ .77 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ผู้ศึกษาทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดย ผู้ศึกษาเสนอโครงการการศึกษา เพื่อการค้นคว้าแบบอิสระเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพิจารณารับรองการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดย ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบวัตถุประสงค์ อธิบายขั้นตอนในการศึกษา วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมศึกษาครั้งนี้ และแจ้งให้ทราบว่า การตอบรับหรือปฏิเสธจะไม่มีผลต่อการรักษา โดยในการตอบแบบสอบถามจะ ไม่มีการละเมิดสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกไม่พอใจหรือไม่ต้องการเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถออกจากการเข้าร่วมการศึกษาได้ทุกเมื่อ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ศึกษาทราบ และในการออกจากการศึกษาจะไม่มีผลต่อการรักษาที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ สำหรับข้อมูลส่วนตัวที่ได้ จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลหรืออภิปรายข้อมูลของการศึกษาในรายงานการศึกษาจะ เสนอผลในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ภายหลังจากได้รับคำอธิบายแล้ว หากกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ขอให้กลุ่มตัวอย่างลงนาม

ในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษาเมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา จึงทำการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลร่งกวาง อำเภอร่งกวาง จังหวัดแพร่ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และหัวหน้ากลุ่มงานเวชปฏิบัติ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รวมถึงวิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานผู้รับผิดชอบคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลร่งกวาง ประสานศูนย์สุขภาพชุมชนและผู้รับผิดชอบคลินิกเบาหวานในศูนย์สุขภาพชุมชนทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ ศูนย์สุขภาพชุมชนร่งเข็ม ศูนย์สุขภาพชุมชนร่งกวาง ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางเปี้ยว ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางตาล ศูนย์สุขภาพชุมชนไผ่โตน ศูนย์สุขภาพชุมชนน้ำเลา และศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านเวียง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รวมถึงวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูล ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการในวันคลินิกเบาหวานในแต่ละแห่ง โดยผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงพยาบาลร่งกวาง ศูนย์สุขภาพชุมชนร่งเข็ม ศูนย์สุขภาพชุมชนร่งกวาง ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางเปี้ยว ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่ยางตาล ศูนย์สุขภาพชุมชนไผ่โตน ศูนย์สุขภาพชุมชนน้ำเลา และศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านเวียงตามลำดับ
4. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ที่เป็นเบาหวานตอบแบบสอบถาม โดยเริ่มจากการแนะนำตัว อธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา การขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายการพิทักษ์สิทธิในการเข้าร่วมศึกษา เมื่อผู้ป่วยยินยอมให้ความร่วมมือในการศึกษา ผู้ศึกษาอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลาในการตอบประมาณ 15-30 นาที หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษากล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือ และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถาม
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การกำหนดตนเองเกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งโดยรวมและรายด้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved